

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.
(Novejše vesti.)

Ljubljana 5. Gospodarski shod, katerega je baron Hein prepovedal, se bode vršil vsejedno po § 2.

Celovec 5. Na dnevnem redu jutranje seje v deželnem zboru je poročilo pravnega odseka o predlogu poslanca Hönlingerja proti uporabi § 14.

Rim 5. »Messaggero« poroča, da je papež vedno slabši. Ako je tudi gotovo, da ni resne nevarnosti, ki bi mogla nastati nepričakovano, se vender boje v Vatikanu, da bi se slabost povečala. Da se papež ne vznemirja, se dopušča sicer, da je v presledkih od dveh do treh dni od njega vsprejetih nekoliko oseb, toda ti vsprejemajo trajajo zelo malo časa in osebe, ki dojdejo k papežu, so naprošene, da ne govorijo s sv. očetom o važnih stvareh.

Konečno poroča »Messaggero«, da so kardinali, ki so prefekti kongregacij, oproščeni osebnega poročevanja in da so pooblašeni, da sami odločujejo o vprašanjih, o katerih je navadno odločeval sv. oče sam.

Rim 5. Papež je sprejel danes ameriškega nadškofa Irelanda v avdijenco v slovo.

Rim 5. »Agenzia Stefani« javlja: Zdravnika Mazzoni in Lapponi oporekata odločno vznemirljivim poročilom o papežu, ki sprejema vsaki dan in skoro vsaki dan čita mašo ter se nahaja v takem stanju, kakor zadnje dve ali tri leti. Dne 11. t. m. bode vsprejemal papež kolegij kardinalov, da se zahvali za častitke o priliki njegovega rojstnega dne in dne njegovega kronanja. Dne 16. t. m. pa bode navzoč na slovesni sv. maši v cerkvi sv. Petra.

PODLISTEK.

MLINAR.

Spisal Vrhmorski.

IX.

Ob sobotah je navadno prihajal sodni sluga v vas, ki je vročeval tožbe in druge spise ter tudi opravljal rubežni. V svoji torbi je imel tudi veliko tožbo proti Janku Podgoričanu.

Ko je Janko zagledal na pragu svoje hiše moža, ki je imel kapo, obrobljeno z rumenim trakom, je kar prebledel. Bil je v tem večji zadregi, ker je bila njegova žena zraven. Sodni sluga je takoj nataknil očala, segnil v torbo in iskal nekaj za Janka.

Janko mu je namignil hitro, naj gre za njim v sobo. Zaprl je vrata za seboj.

Sodni sluga je molče vročil Janku tožbo; razgrnivši vročilno polo je pristavil: »Prosim, podpišite«.

Janko je podpisal, vedel pa ni, kaj je podpisal in zakaj. Obširni spis je držal v roki, ali čitati ni mogel. Sodni sluga je že odšel, toda Janko ni vedel, je-li nesrečni mož še v sobi ali ne. Stal je pri mizi kakor da je iz kamena. Ni se ni zganil in še le čez precej časa se je zavdel, pogledal okrog sebe in — na spis.

Tožba je bila vročena.

Še pred razpravo je znala vsa vas, da Donio toži mlinarja in ni minolo tri mesece, ko je že bilo čitati v uradnem listu: posestvo Ivana Podgoričana

Kar se tiče samostojnega reševanja agend od stari prefekti kongregacij, gre tu za odredbo, ki je izdana že pred tremi leti, in zadeva neznatne stvari, v tem ko so vsa važnejša pisma slej kakor prej pridržana papežu.

Nachod 5. Tu so nastali delavski nemiri. Iz Jožefova so došli vojaki. Hiše in prodajalnice Židov so v nevarnosti.

London 5. Tukajšnji listi javljajo iz Manile, da je general Arthur v Malolosu našel zaklad filipinske vlade.

Madrid 5. Benomar je imenovan poslanikom na Kvirinalu.

Havana 5. Narodni zbor se je razpustil. Vojaske čete so po izročitvi orožja odsklovili in municipalnemu svetu je definitivno poverjena vlada.

Grehi italijanske stranke v Istri.

In sedaj žanjejo, kar so sejali toliko let! Sadovi korupcije v občinskih upravah, ki se češčeje in češčeje pojavljajo v tej nesrečni domeni oligarhije istrske, so naravna posledica grehov italijanske gospode — grehov, v katerih je bil zistem! Da, greh se je delal zistematično, preračunjeno in prikrojeno za določene cilje. Cilj pa je bil: ohranitev gospodarstva sebi!

Greh se je delal na dve strani: onim oblastem po občinah, ki so bili pokorni, ali vendar dobro plačani slugi zistemu in mogočni oligarhiji, je bilo dovoljeno vse; občine pa, ki so bile toliko srečne, ali pa nesrečne, da so imele župane, ki so bili res županje v pravem pomenu te besede, so se zatirale na neusmiljen način.

v ulozku št. 315 za kat. občino N . . . , cenjeno na 10.826 gold., pojde dne 23. rožnika na javno dražbo.

Janko je mej tem napenjal vse svoje moči, da bi se rešil; tekal je od praga do praga, da bi našel novega upnika in da bi poplačal Donia; pa vse je bilo zastonj: pomoči je ni bilo od nikjer, rešitve ni bilo!

Ko bi bil Janko sam, ne bi mu bilo toli mar; vzel bi bil eulico pod pazduho in šel s trebuhom za kruhom. Ali žena, trije otroci, in poleg teh še stara, bolehnata — mati, že popolnoma upadlega lica. Kam pojde žena? Kam otroci? Kje bode iskala zavetja uboga mati? Kdo jo bode hranil? Na stare dni bode morala reva trpeti — glad, morda poginiti lakote, ona, ki ga je imela tako rada, ki mu je dovoljevala vsega v njegovi mladosti, ki mu je izročila vse svoje imetje, ker ga je imela tako rada, in ker jo je Janko vedno silil in nagovarjal v to.

»Morilec sem svoje matere, svoje žene in svojih otrok! Nisem vreden, da živim«, tako si je očital in strašne misli so mu rojile po glavi.

Zastoj! Prepozno!

Britki spomini iz minolih časov, so mu vstajali pred očmi, ono razkošno in potratno življenje je videl pred seboj: razsvitljene mestne dvorane je gledal v polni bliščobi, in zdelo se mu je, da vidi nališpane in vabljive pevke na odru. Hkratu si je začel puliti lase, znal je, da ga je doletela kazen. Pa kaj, ko bi se mogel pokoriti le sam — — —!

Ta dvojna mera se je izvrševala s kruto doslednostjo.

Le tako je bilo možno, da je bilo po Istri občin, katerih načelniki po deset in dvajset let niso položili nikakega računa! Nikogar ni bilo, ki bi bil izvrševal kako kontrolo, nikogar ni bilo, ki bi bil občinske mogotee pozival na odgovor. Narobe: gorje njemu, ki bi se bil drznil s kako pritožbo na dan! Zasledovalo ga je neusmiljeno proganjanje od strani občinskih mogoteev, a pomoči in varstva mu ni bilo nikjer: nikjer ga ni bilo mesta, kjer bi se mogel pritožiti!

In ljudstvo je nosilo te verige v tihi resignaciji: večina iz nevednosti, v katero je je tiščal zistem, drugi iz strahu pred preganjanji in — eksekucijami.

Občinski mogotei so vedeli, da smejo delati, kar hočejo, oni so vedeli, kako jih potrebuje klika za vzdržanje umetnega gospodstva svojega, oni so vedeli, da ima oligarhija vezane roke nasproti njim, oni so vedeli, da roka signorie se niti ne sme dvigniti, da bi kaznovala.

In tako se je vgnezdil po občinah zistem gnjav in korupcije. Blaginja občin in občanov je ginola ob upravi, ki je bila pravi škandal.

To bi bili grehi gospode na jedno stran. Sedaj pa poglejmo, kako se je postopalo na drugo stran: z onimi občinami, ki se niso hotele več pokoriti laški oligarhiji.

Nad takimi občinami se je usuvala persekucija za persekucijo. Navadno in za vsako malenkost se je vračal občini letni proračun v popravek, da se je le zatezalo z odobrenjem proračuna in se je s tem spravljala občina v največjo zadrego. Dogodil se je celo slučaj, da so na deželnem odboru neki

X.

Mnogokdo, ko vidi, da si ne more več pomagati in se rešiti, in da sploh ni več pomoči zanj, se udaja pijači, le v njej išče tešila in tolažbe; če le more, se zateka v zaduhle in okajene krčme ali pa v tesne in gnjusne žganjarije. Takemu človeku ni več mar, kaj ljudje govorijo o njem, zadovoljen je le, da se strupom duši žgočo vest, da se utaplja v omotico s — pijančevanjem.

Na tako in nič drugačno pot je zašel tudi Janko. Iz njegovega nekdanjega bogatega hleva so že zbežali vsi konji, le še stara, mršava, vsa zamazana sivka je prebavljala v kotu velikega hleva, pa tudi tej so bili že dnevi šteti, ker domači mesar se je bil že pogodil za njo. Vsa posoda za vino, velikanski bednji, bačve, in sodi so se že valili iz kleti; stiskalnice za grozdje, in lepih kamenov za olje tudi ni bilo več v Jankovi kleti; iz-pod lop so zginili vozovi in lepo barvan kolesej; le stari garjev »Sultan« je bil še privezan ob svoji gnjili in razpadajoči koči, ter je brezskrbno smrčal in se grel na soncu, kakor bi vedel, da nima česa stražiti, in da ni nobene nevarnosti pred tatovi. Janka je bilo malo več videti doma; odhajal je zjutraj zgodaj in se vračal domov pozno v noč; ali pa je kar cele noči ostajal zunaj. Navadno je zahajal v mesto, kjer se je najlažje skrival pred znanci in prijatelji. Ko ga je srečal neki dan njegov najboljši znanec in prijatelj, s katerim sta v svojem času največ zapravila, se je ta kar prestrašil, videvši Jankota tako bledega in upadlega. (Pride še.)

slovenski občini, ki je bila toli neprevidna, da je oddala proračun na pošto nepriporočen, kar utajili predloženo istega. V takih občinah se je ugajalo vsaki, tudi očevidno neopravičeni pritožbi proti upravi občine. Čim se je pritožila italijanska stranka, je deželni odbor kar telegrafično ustavljal pobiranje doklad, odobrenih od vlade in od njega samega, in je zahteval od občine, naj mu vrne njega prejšnje spise. Potem je zahteval seveda še, da se mora občina opravičiti. In vse to, da je ugajal lastni stranki in da je grenil življenje upraviteljem občine, v nadi, da jim je zagreni toliko, da se naveličajo večnega boja in da občina eventualno pride zopet v roke mogoteev, kakoršnjih je trebala oligarhija.

Deželni odbor je sproti razveljavljaj eksekucijske korake, storjene od občine proti upornim občanem italijanske stranke radi prestopkov v cestnih, poljskih in drugih stvarih.

In za vse take odredbe dež. odbora, storjene proti upravi občine, so navadno uporniki izvedeli poprej, nego pa občinska uprava. Le naravno je, da se je uporno ljudstvo po takem postopanju deželne oblasti čutilo uprav pozivano na nadaljnji odpor, na — anarhijo.

Da ob takih razmerah tudi ob najbolji volji občinskih voditeljev ni bilo možno misliti na redno upravo — kdo bi se čudil temu?

Prvo vrsto občin so uničevali po skrajni brezbriznosti svoji in po popolnem pomanjkanju vsake kontrole, druge vrste občine pa z drugim ekstremom: s persekucijami in s potuho, ki so jo dajali upornim občanem.

Tako je šlo dalje, a sedaj se le se dozdeva, da postaja mera polna in da se začnajo maščevati grehi laške gospode. Škandali, ki so jih doživeli zadnje čase na tolikih straneh, jeli so kazati na gnjav. Ti škandali so znakom, da sad dozoreva. Dolgo časa so tajili in zakrivali in varali svet, ali jelo je postajati očevidneje in očevidneje, da deblo laškega gospodarstva po Istri je gnilo in da je zrelo za — sekro. Še imajo prijateljev, ki store, kar in kolikor je le možno, da bi resnica ne prišla na dan, ali, vsakako stvari ne pojdejo več dolgo tako. Tudi nad strankami, ki tavajo od greha do greha le radi hipnih uspehov, se maščujejo nje — grehi prej ali slej. Največi greh, ki ga more storiti stranka, je oni, ki ga dela laška gospoda od nekda — je ta, ako ne dopušča nikake kontrole nad sabo! O da, to se maščuje, kakor pričajo že sedaj — sodni akti.

Politični pregled.

TRST, 6. aprila 1899.

O razmerah v Dalmaciji piše »Information«: »Včeraj sta odpotovala na Dunaj namestnik dalmatinski in dvorni svetnik Nardeli, ta spiritus agens na namestništvu dalmatinskem. O tem potovanju se mnogo govori z ozirom na vesti o srbsko-črnogorski propagandi, s katero so se v novejši čas mnogo bavili tudi širši krogi javnosti. Kakor znano, se je od izvestne strani očitalo namestniku Davidu in dvornemu svetniku Nardeliju, da nista obračala potrebne pozornosti srbski propagandi v Dalmaciji; in zlasti se je očitalo dvornemu svetniku Nardeliju, da je pripomogel do zadnjega volilnega kompromisa med Srbi in Italijani v južni Dalmaciji. Nočemo preiskovati, koliko je opravičenega na teh očitanih, ali dejstvo je, da je srbska propaganda, da se krepi in da jo vladni zistem povspesuje že mnogo let. Ali vladni zistem ne odpira vrat le srbski propagandi, ampak tudi italijanski irredentovski propagandi. Poslanei stranke prava so se trudili v zadnjem zasedanju deželnega zbora, da bi dokazali to dejstvo. In vendar je ni dežele v monarhiji, v kateri bi bilo tako lahko vladati v dinastiškem zmislu, kakor v Dalmaciji. Večina v deželi, ki ima kakih 530.000 prebivalcev, je hrvatska; v vsej deželi je le kakih 16.000 Italijanov; 70.000 pripadnikov grško-vztočne vere se ne ločijo od večine po drugem, nego po veri. Ni torej nikake politične potrebe za odklanjanje hrvatstva, in da se v vseh javnih uradih hrani italijanščina kakor uradni jezik. Poslanei Biankini je izvajal v svojem govoru v zadnjem zasedanju deželnega zbora, da se po sedanjem vladnem zistem hrvaški narod ne pripoznava, dočim 16.000 takozvanih Italijanov osta-

jajo Italijani, a 70.000 Srbov Srbi. Takemu nenačrnemu zistemu treba storiti konec in treba se povrniti k jedino naravni in uspešni politiki — k hrvaški.

Tako »Information«. Ni težko pogoditi, da dopisnik temu listu stoji na specifično hrvaškem stališču in da sodi takozvano »srbsko-črnogorsko-srbsko propagando« malo preveč z vidika hrvaško-srbskega prepira. Tem nujneje se vidi nam — ki s krvavečim srem opazujemo ta bratomorni boj —, da pokličemo v spominu jednim in drugim, Hrvatom in Srbom, kako so prav te dni tudi razne slavofobske novine isto »srbsko propagando« slikale črno v črno — seveda z nameni, ki so dijamentralno nasprotni onim Hrvatov. Iste novine so svarile Italijane, naj se ne vežejo in naj ne sklepajo kompromisov se Srbi. Marveč naj se osamosvoje v borbi za svoja »prava«.

To je poučno za Hrvate in Srbe, kajti opominja jih, kako se tista pest Italijanov zopet čutijo in kako dvigajo svoje glave. Pred vsem je torej pripoznano, da se ob kompromisih mej Srbi in Italijani res krepeča — italijansko-iredentistiška propaganda. A ta propaganda je nevarna Hrvatom in Srbom. Zlasti ti poslednji naj se ne varajo nikar po hipnih in efemernih uspehah, ki jih po kompromisih z Italijani dosežajo v medsebojnem boju z Hrvatmi! Čim bi bilo porušeno hrvatstvo, prišla bi vrsta na srbstvo. Italijansko-iredentovska propaganda dela za-se in za nikogar drugega! Če kaže tem ali onim prijazneje lice, je to vsikdar le zvijačna taktična poteza, računajoča na stari slovanski grehi — našo neslogo!

Mejnarodnega shoda novinarjev, ki se je pred par dnevi otvoril v Rimu — kakor smo že omenjali — druga seja je bila včeraj. V tej seji so pa padle besede, ki gotovo niso bile ljube sedanji vladi, ki ima namen, kakor pričajo nje politične predloge, da bi kolikor le možno skrčila svobodo zborovanja, svobodo govora in svobodo tiska in dosledno tudi osebno svobodo novinarjev.

V včerajšnjim seji pa je delegat Moneta podal izjavo, ki ni drugzega nego slovesen protest proti takim nazadnjaškim tendencijam. Apeloval je do sre novinarjev, do čutstva in do bratstva njihovega. Obžaloval je, da je več novinarskim tovarišem onemogočeno udeležiti se tega shoda. (Ker so namreč v zaporih). Pozival je torej udeležence, naj v imenu svobode izrečejo željo, da bi se dotičniki mogli kmalu zopet povrniti na svobodo in na kulturno delo novinarsko.

Predsednik Singer je izjavil, da te besede ne morejo biti predmetom razprave. Vendar pa — in ne da bi se hoteli pregrešiti proti dolžnemu spoštovanju do oblasti te dežele — morejo izreči nado, da bi dotični s pomočjo pravice, ki jih ima kralj, skoro uživali zopet svobodo.

Tem besedam Singerjevim je sledilo navdušeno ploskanje.

In res brzojavljajo iz Rima, da se govori tam o predstojećem pomiloščenju dotičnih novinarjev. In ker je tudi sicer skoro vse javno menenje protivno političnim predlogom ministerstva Pelloux in ni prišlo do sedaj do odločnega odpora v parlamentu le zato, ker ne bi hoteli ravno sedaj imeti ministerske krize — in ker ima slednjič sedanja vlada beležiti le nevspehov tudi v vnanji politiki — glej poraz v Kitaju in francozsko-angleško sporazumljenje radi posestev v Afriki, s katerim je italijanskim politikom izpodmaknjena vsa nada do krepke podpore od angleške strani — smeti je smatrati kakor gotovo stvar, da ministerstvo Pelloux-Canevaro visi sedaj le vzraku.

Spor na Samoa. Težave, ki so na potu mirnemu rešenju tega vprašanja, vendar se niso odstranjene, kakor so poročali listi. Res utegne biti sicer, da je Amerika pritrdila predlogu Nemčije za imenovanje specialne komisije, ki naj bi določila vzroke najnovejšim krvavim dogodkom, ali Anglija ni še pritrdila. Pa tudi o tem še ni doseženo nikako sporazumljenje, kako naj bi sklepala ta komisija: ali z večino, ali pa naj bi bilo potrebno soglasje vseh členov, da bi bili sklepi veljavni.

Domače vesti.

Poroka. Milada Mohrova in Ferdinand Vondraček, imejatelj firme »Tržaški dovoz kave«,

bosta dne 11. t. m. slavila v Pardubicah svojo poroko.

Odbor pol. društva »Edinost« bo imel svojo sejo jutri zvečer ob 8. uri. Gg. odborniki so naprošeni, da se gotovo udeležijo te seje.

Zopet prepoved! Tudi drugi shod, sklican od političnega društva »Edinost« za 9. t. m. v Koštabonu na Pomjansčini, je v. kr. okrajno glavarstvo v Kopru prepovedalo. Predsedništvo rečenega pol. društva je že storilo potrebne korake v ta namen, da se prepoved razveljavi in da pravice, ki jih ima društvo zagotovljene že v svojih pravilih, ne postanejo iluzorne. Prepoved okrajnega glavarstva temelji na tistih znanih in elastičnih »ozirih na javni red«. Ta bi bila lepa, ako bi obveljalo stališče okr. glavarstva v Kopru. Potem bi bilo dano na svobodno voljo vsakemu laškemu falotu, da z žuganjem ali fingirano napovedjo kakkega shoda za isti hip prepreča vsako zborovanje in krati državljano — državljanske pravice. To ne gre! Čudno stališče, res to: poštene ljudje naj trpe zato, da lopov ne bo imel prilike delati lopovščin!

Kje je fanatizem?! Z namenom, da bi se svojim poročilom o razpravah na toliko imenovanem shodu krščanskih socialistov v dvorani Mally uplivali blažilno, in v želji, da bi se med nami uvele take diskuzije, ki ne grené, marveč bistrijo, smo namenoma zamolčali epizodo, ki se je bila dogodila na istem shodu in ki je naravnost sramotna za onega, ki jo je zakrivil, a zajedno tudi dragocen prispevek za odgovor na vprašanje: Kje je fanatizem?!

Mi smo molčali o tej epizodi, ker, kakor rečeno, nismo hoteli greniti čutstev. Ali ker nam že socialistiško glasilo vrača nemilo za milo, in nam prav brez vsacega stvarnega utemeljenja očita fanatizem, pa bodi jim: zabeležena bodi tudi ona epizoda, da bo videl svet tudi na tem izgledu, kje je resnični fanatizem doma, da bo videl svet, kako potrebno bi bilo našim socialistom, da bi najprej pometali pred svojim pragom.

Somišljeniki socialistične stranke so sedeli na desni strani od predsedništva. V vrsti je sedel tudi neki človek, nam nepoznan popolnoma, o katerem pa se nam je pripovedovalo, kdaj in na kakov način je postal socialist — kar pa nas ne briga dalje in ne spada sem.

Ko je namreč jeden obeh socialističkih govornikov dolžil Slovence fanatizma in jim podtikal, da zatirajo Italijane, ali da bi jih vsaj, ako bi mogli, in je s tem izzval odločen in opravičen odpor med poslušalci, je zalučal gori omenjeni človek našim v obraz grdo psovko — pes!!! Do pa ne bi mislil kdo, da smo krivo poučeni, ali da smo si to celó izmislili, povdarjamo, da je to psovko čulo mnogo poslušalcev in da jo je čul tudi predsednik shoda, dr. d. Pavletič, ki je tudi posvaril onega človeka, naj se vede dostojno.

Ali ni to skrajni fanatizem, ako kdo psuje človeka s psom, samo zato, ker si dovoljuje imeti drugačne menenja, ali braniti svojo kri pred krivičnimi in neosnovanimi natoleovanji?! Hujšega fanatizma si mi niti ne moremo misliti. Kje je tu obzirnost, kje tolerancija, kje ono spoštovanje do menenja drugih, ki je predpogoj oni svobodi v izraževanju svojega menenja, o kateri toliko govore ravno naši socialisti in ki jim služi v pretvezo za najdrznejše napade na našo stranko. Oni zahtevajo od nas vseh možnih obzirnosti tudi do onih, ki nas proganjajo, oni, socialisti, pa nimajo nikake obzirnosti do — svojcev!

To smo hoteli pribiti v informacijo vsem onim, ki še ne vedo tega: v katerem taboru da je iskati — fanatikov?!

Naši prijatelji na Pomjansčini. Pišejo nam: V dokaz, da ima polit. društvo »Edinost« prav, ko se pritožuje na vis. namestništvu radi prepovedanega shoda v Koštaboni, beležimo tu dejstvo, da so nasprotniki ponudili Antonu Benčiču (Roju), ki nam je prepustil prostor za naše zborovanje, 20 gld., naj odpove prostor, samo da ne bi mi imeli kje zborovati. In še le potem, ko jim je mož odločno odbil to ponudbo, ni jim ostalo drugzega, nego napovedati shod tisti dan in tisto uro z našim, — saj so vedeli, kaj je imelo slediti potem.

Dalje pa bodi povedano obč. tajniku, gospodu Bartoliču, da naj v občinskem uradu nikar ne agitira za svojo stranko, ker ima kakor tajnik drugo nalogo. Dosti perfidno je zlorabljati priprosto ljud-

stvo in je ščuvati na našo stranko. Ako so se ljudje od prejšnje »slaske« stranke podali k naši, že sami vedo zakaj, in ni treba da jih poučuje gosp. tajnik v uradu ter jih žali, da imajo »glavo iz krompirja«, ker ne drže več žnjim.

Nadalje vemo tudi to, da naša poštena stvar na svetu še kaj velja. Zakaj pa občina Dekanska vspeva tako lepo brez »lahov« in dobivajo podpore od vlade, četudi niso Italijani? Slepiti ljudstvo z besedami, da mi ne dosežemo ničesar, je cena stvar, a resnična ni, in ljudstvo ji tudi ne veruje. Dosti je že obljub in prevar, sedaj hočemo dejanj, katerih pa pokazati ne morete. In ravno zato posezate na vse strani, da bi ljudi zopet doveli v prejšnjo temo, a to se Vam ne posreči, ako Bog da, ne.

Kmetska »glava, ki ni iz krompirja«.

Še nekoliko reminiscence Pišejo nam: Redko kedaj ste mi govorili tako iz srea, nego to pot se svojim člankom »Nekoliko reminiscence«. Res, nobena beseda, najživahnejša zgovornost, ne more tako pristno označiti zlobnih in krivičnih ljudij, kakor če jih pokažemo v zrealu njih lastnih dejanj. Kar se je dogajalo z nagrobnim spomenikom Martelančevim, to je bilo res nečuveno, je bilo tako, da bi človek moral misliti, da so take stvari sploh nemožne med olikanimi ljudmi. In to ljuto preganjanje Martelančevega nagrobnega spomenika in nedolžnega napisa na njem je trajalo še potem, ko sti je obsodili se svojimi odloki toliko lokalna, kolikor centralna vlada — segalo je gori do upravnega sodišča.

Boj se je vlekel več mesecev. A v vsej tej dobi — in v tej smeri sem hotel popolniti Vaše reminiscence — ni imelo oficijelno glasilo tržaških socijalistov ni eno besedo graje za take početje in se tudi ne spominjam, da bi bili na katerem shodu izrekli besedo oporekanja proti takim pojavom nestrpnosti in strankarskega fanatizma segajočega celo preko groba.

Lepo je govoriti proti intolranciji in za jednako svobodo za vseh, a še lepše je tudi bojovati se za tako svobodo! Grdo pa je, ako se pod pretvezo tolerancije in odpora proti fanatizmu daje potuha onim, ki niso tolerantni, pač pa fanatični.

Italijanska šola v Podgori. Vest o tej šoli v zadnji številki »Soče« je popolniti tako, da okr. šolski svet goriške okolice (ne občina) je bil vložil na ministerstvo prigovor proti odredbi glež. šol. sveta, da mora otvoriti v Podgori italijansko ljudsko šolo.

Naučno ministerstvo je odbilo prigovor, vsled česar pride stvar pred upravno sodišče! Kako razsodi isto, ali v prilog Italijanom, ali v prilog okr. šol. svetu? Zadostnega števila otrok za tako šolo ni bilo in ga ni, pa vendar italijanska šola v Podgori?!

Kaj pa s slovensko mestno šolo v Gorici? Še vedno ne vemo, pri čem da smo.

Zdi se nam, da bo potreba zopet govoriti o dvojni meri, ter o zlovolji razne visoke gospode, ki dela, kakor se jej zdi, samo ne v prilog poštenim slovenski stvari!! Po »Soči«.

Doneski za možko podružnoleo. V gostilni v »Narodnem domu« pri sv. Ivanu nabrala vesela družba 1 gld.

— Odelek »Slovanskega pevskega društva« in rodoljubi nabrali dne 3. aprila v Lonjerju 4 gld. 82 novč.

Ženski podružniel družbe sv. Cirila in Metoda je daroval g. Ivan Šabee o priliki izleta v Sežano 8 gld. 35 nvč. Pristrčna hvala.

Pevsko in bralno društvo „Dom“ na Repentaboru priredi v nedeljo, dne 28. maja, svojo prvo veselico s petjem, godbo, igro in tombolo. Podpisani odbor prosi druga okoličanska društva, da vzamejo to na znanje. Vspored se objavi pravčasno. O d b o r.

Občni zbor kmetijske podružnice Prosek-Kontovelj bo v nedeljo dne 9. t. m. ob 1. uri popoldne na Kontovelju v dvorani gospoda Štoke, gostilničarja ondi. Dnevni red: Nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev novega odbora, 5. posamični predlogi in nasveti. Zaradi važnosti predmeta vabi na kar najobilnejšo udeležbo. O d b o r.

Za zastavo pevskega društva »Kolo« sti nabrali gospici Sosič Ivana in Poljšak Marija v družbi veselih »Kolašev« v gostilni »Pri eipre-

sah« v Rocolu 4 K. K tej svoti sta dodala gospoda Rapotee Gašpar in Vitez Anton vsaki po eno krono; gosp. Samec Matija je nabral v krčmi g. Marea, ulica Madonina 1 K. 88 st. Prej izkazanih 394 K. 82 st. Skupaj 402 K. 70 st. Srčna hvala darovaleem in nabiraleem.

»Naša Sloga« danes ni izšla, ker je 6. april med onimi dnevi, ki so označeni na čelu lista in ob katerih ne izhaja ta list.

Požar na Sušaku pri Reki. Dne 1. t. m. zjutraj je nastal požar v skladišču mirolilničarja E. Benka. V rečenem skladišču so delali trije delavei. Ker je bilo v prostorih temno, je eden delaveev užgal žveplenko, hoté pogledati številke na nekem sodu. Po nesreči mu je padla žveplenka na vrečo polno žvepla, ki se je unela takoj in od tod so pričele goreti tudi druge vreče. Gasilei so gasili cele dve uri, preden so udušili požar. Škode je okolo 1500 gld. Skladišče je bilo zavarovano.

Drobne vesti. Včeraj zjutraj je nenadoma umrla 68-letna Marija Bagatej, vratarica v hiši št. 1 v Via della Scalinata. Okolo 7. ure je šla po stopnicah iste hiše navzgor, nakrat ji je postalo slabo, da se je zgrudila na stopnice. Ko so prihiteli ljudje, je že bila mrtva.

— Na trgu Zonta sti se včeraj spričkali dve kmetici; reci ti in reci potem ti, jedna je bila huja od druge, in prišlo je slednjič do tega, da je jedna udarila drugo s pestjo po nosu. Žena s potlačenim nosom je morala na zdravniško postajo.

— Isto tja je moral prihiteti 28-letni delavec I. D., ker mu je koščica ribe ostala v grlu.

— Neki Josipini Camuffa je spreten tat izvadil iz žepa novčarko z 4 gld. 50 nvč., mej tem, ko je gledala pogreb utopljenca Ukmarja. Ko ženske prodajajo zijala, imajo tatje najbistreje oči in najspretnije robe.

Samomor. Včeraj proti 10. uri zjutraj se je ustrelil v svojem stanovanju 27-letni Edvard Vodvačka, uradnik v neki tukajšnji zalogi papirja. Stanoval je v ulici S. Nicolò št. 4. Vzrok samomoru je nesrečna ljubezen. Mrliča so prevedli v mrtvašnico pri sv. Justu. Njegovo mater so brzojavno obvestili o težki nesreči, ki jo je zadela.

Dvojni samomor na pokopališču. Včeraj popoldne se je dogodil na tukajšnjem pokopališču dvojen samomor, kateremu pa so vzroki jako podobni onim, ki so dovedli do groznega zločina v ulici Tesa, o katerem smo poročali v zadnjih številkah.

Tudi včerajšnjem slučaju je bila glavni moment ljubezen jednega moža do dveh žensk. Oni težak Cakolin je umoril jedno žensko, zapustivši drugo v bedi; tu pa je ljubimec, neki čevljar imenom Peter Lorenzutti, šel na pokopališče, kjer se je zastrupil ukupno z jedno ljubimk, zapustivši drugo ljubimko z — dvema otročiči.

Različne vesti.

Beli zamorci. To ni več šala. Kar je res, je res: tudi črni koži je odklenkalo. Le poslušajte! Pred dvema leti je neki znani dunajski fabrikant z svojega potovanja po Afriki privedel saboj na Dunaj tačas devetnajstega sudanskega črneca Ibn-al-Lacho, ki se je kmalo privadil Dunaju in se tudi dobro naučil nemškega jezika. Na sprehajališčih je vzbujal pozornost se svojim elegantnim vedenjem. Minole jeseni pa je zbolel na neki bolezni. Zdravil ga je neki znameniti zdravnik za živčne bolezni in sicer z elektriko. Ibn-al-Lacho je ozdravil, toda v isti meri, ko se je manjšala njegova bolezen, je tudi bledela njegova črna polt in od februarja t. l. je ta zamorec popolnoma bel. To bi ga sicer ne jezilo toliko, ako bi se mu Dunajčani ne bi toliko smejali in se mu rogali. Kjer-koli se prikazuje mladi zamorec, ki je sedaj popolnoma bel, se mu vse smeji na glas in čisto mora ubegniti v voz in se brzo odpeljati domov, da nide porogljivim pogledom šetaleev in zasmehljivemu kričanju pouličnih dečakov. Zdravnik, ki ga je ozdravil, trdi, da je prišel zamorec ob svojo prvotno barvo zbok zdravljenja z elektriko, ki mu je potegnila iz života ono snov, iz katere sestoji črna barva zamoreev. Ta izredni slučaj je vsekakor zelo zanimiv. Kako lepo bi bilo, ako bi bilo možno vse zamorce belo porbarvati!

Kako ribe spe. Dr. Teodor Beer je proučeval na prirodoslovni postaji v Napolju ribe in piše, da ribe spe in to z odprtimi očmi. Ribe nimajo tre-

palnic, torej ne morejo zapreti oči. Mi zapiramo oči, ker je treba, da so vlažne in da se ne izsuše. Ribi v vodi pa se tega ni treba bati, zato je narava ni dala trepalnic. Vrhu tega se riba lažje varuje nevarnosti, ako ima oči odprte, posebno, ker so ribe gluhe. Nekatere ribe legajo na stran, toda večina se jih drži nad dnem v ravnotežju s pomočjo plavut. Ko je Beer nekaterim ribam odrezal plavuti, ki jim rastejo zopet kakor nam lasje, so si take ribe pomagale s tem, da so glavo spustile navzdol. Morski psi pa spe z zaprtimi očmi. Ti spe po dnevu, a po noči love.

Vseučilišče za ženske. V Moskvi namerjajo ustanoviti vseučilišče za ženske. Vseučilišče bi imelo tri fakultete: za medicino, za naravoznanstvo in za matematiko. Program na teh oddelkih bi bil takšen, kakor na možkih vseučiliščih. Za uresničenje te ideje je že došlo 100.000 rubljev iz zapuščine pokojnega V. R. Astrokova.

V treh dneh v Ameriko. Pomorsko črto iz Evrope v Ameriko namerjajo skrajšati za 1500 milj, tako, da bode z brzimi parniki možao v treh dneh prepeljati se v Ameriko. Ta pot bi vodila do novega Fundlanda in do zapadne obali Irske. Kanadska vlada je obljubila temu podjetju znatno denarno pomoč in mnogo se tudi računa na večjo podporo od angležke vlade. Črta bi se završila v Greene Bay-u na istočni obali novega Fundlanda. Pristanišče pa bi bilo zvezano z zapadno obaljo Amerike po železnici preko otoka in po jednom brodu. Po tej novi črti bilo bi možno prepeljati se v šestih dneh iz Liverpoola v Chicago.

Šopki o. Stanislava Škrabca.

(Dalje.)

A pogledimo naše učenjake: Kopitarja, Miklošiča in druge — ali so naši? Ali so oni našo literaturo obogatili? Mi moremo biti ponosni nanje le zato, ker so naše krvi. No, ali nam je to kaj pomagalo? Ali ne pokazujo naši vragovi vendar-le na nas kakor na »inferiore Race«, na narodec, kateri je treba zatreti, ko se pripravljajo celo ob »češke butice« poskušati svoje gorjache.

Slavjani morajo vseni silami skrbeti o tem, da se ogradé od umstvenega in нравstvenega vpliva Nemecev; oni si morajo doma omisliti to, kar so si omislili Nemei. Takrat zgine z našega čela pečat robske ponižnosti in potrtosti in mi ponosom in čuvstvom svojega racijskega dostojinstva odbijemo stremljenje tujecev gospodariti na naši lastnej zemlji in uravnati naše lastne poslove, kakor je njim ljubo in koristno.

Treba nam je, da imamo vsi Slavjani jeden obči jezik v vseh slučajih, v katerih nam služi zdaj nemški, in ta obči jezik more biti le ruski, vprvič, ker ima uže svetovno literaturo, vdrugič, ker njega govori nad sto milijonov Ruskih, vtretjič,

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni liš. štev. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslojpe).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

ker je za vsakega Slavjana vsaj v 15krat lažji, nego nemški in nazadnje, ker je Rusija najmočnejša, svetovna država, bez katere ni jedna druga ne more sklepati svojih računov.

Izgnanjem nemškega jezika s poprišča slavjanske kulture in zamenj tega jezika ruskim, položi se temelj obče-slavjanske kulture in polnej duhovne nezavisnosti na torišči književnosti in vede. S tega časa nastane konec podjarmljenju slavjanske misli; s tega časa slavjanske moči ne bodo obdelovale tuje njive, nego svojo.

Takrat i Nemci ne bodo imeli opraviti posebe se Slovenci, Čehi, Poljaki itd., nego z vsem slavjanskim svetom; šibice lahko lomijo in gno, a cele butare ne zlomijo in ne zgno!

No, priporočanje ruskega jezika ni atentat na slovenski. O. Stanislav nam očita, da, začiščaje prosti bodočnik dovršnikov, mi hočemo porušiti svoj jezik. Ali je v tem očitani kaplja zdravega smisla? Kar braniva midva z g. Lamurskim, ni rusko, nego je čisto slovensko, od nekdanj slovensko in ostane slovensko. Ne bomkajo i taki, ki o Rusiji ničesa ne vedo, ki niso čitali ne le ruske, no morda celo slovenske knjige ne. Midva braniva to, kar so branile in branijo vse slovenske slovnice in kar so osvetili naši najboljši pisatelji in pesniki, zopet taki, ki morda celo čitati niso umeli cirilice. (Pride še.)

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 6. V političnih krogih se vzdržuje vest, da bode letos shod cesarjev: avstrijskega, nemškega in ruskega.

Dunaj 6. Zatrja se, da pogajanja med vlado in tirolskimi konservativci na jedni ter Italijani na drugi strani se niso pretrgala, ampak se bodo nadaljevala. V ta namen je imel danes dr. Kathrein pogovore z grofom Thunom in z namestnikom tirolskim, grofom Merveldtom.

Rim 6. Včerajšnji ministerski svet se je bavil izključno se sporom med Italijo in Kitajem. Vse vesti, ki se širijo o rešenju tega vprašanja, niso utemeljene, ker so prezgodnje.

Carigrad 6. Porta je dobila od svojega poslanika v Parizu izvirno besedilo dogovora francozko-angleškega glede Afrike z zagotovilom francozkega ministra za vnanje stvari, Deleassè-a, da dogovor ne spravlja v nevarnost ceste za karavane v Tripolis. Od angleške vlade še ni došlo nikako pojasnilo radi odsotnosti ministerskega predsednika lorda Salisbury-ja. S stvarjo se bode baje pečal prihodnji ministerski svet.

Nachod 6. O izgrelih, ki so tu nastali včeraj med delavci, je sporočiti, da so se ti nemiri udušili o 3. uri popolnoma in so se izpraznile ulice. Šest hiš, nahajajočih se v stranskih ulicah in ki so last Židov, je popolnoma oplenjenih in deloma podrtih. Škoda se ceni na kakih 70.000 gl.

Nachod 6. Ozirom na antisemitske izgrede, ki so se dogodili včeraj tu, vlada menenje, da so bili poprej natančno dogovorjeni in da so se vršili po določenem načrtu. Danes je prišlo semkaj 300 vojakov z 20 častniki. Po prihodu vojaštva so se duhovi nekoliko pomirili, vendar pa je situacija še jako kritična. Mnogo hiš je popolnoma izpraznjenih.

Sredec 6. »Agence Telegraphique Bulgare« pravi, da je neresnična ona vest, ki so jo prinesli listi v Sredecu o krvavih spopadih na meji med turškimi vojaki in Bolgari.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 5. aprila (Izv. brzjav.) Pšenica za takoj 82¹/₄ za maj, 77³/₄ za julij 67³/₄, za sept. 74³/₄ — Koruza za maj 39⁷/₈ za juli 40¹/₄ Mast 552.

M. Aite

(prej Aite & Zadnik)
Via Nuova ogel ulice S. Lazzaro.

Razprodaja vse blago v zalogi po znižanih cenah.

Mladenica

primerno izobraženega z dobrimi spričevali večjega slovenskemu, italijanskemu jeziku, sprejemem v svojo prodajalnico, pekarijo in sladličarni, **Piazzetta S. Giacomo št. 3. v mestu.**

Henrik Stibiel.

Nova centralna čevljarnica v Trstu.

Via Malcanton št. 2.

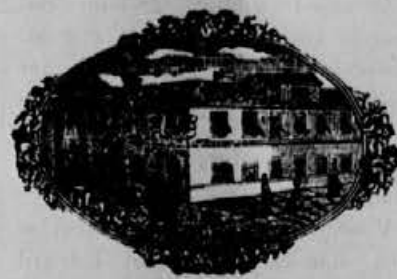
Bogat izbor čevljev

za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

„Hotel Nazionale“

v Trstu, Via Vienna št. 4

Gena od 60 novč. napraj.

V pritličju nahaja se tudi „Restaurant Nazionale“ elegantno opremljen, preskrbljen vedno in ob vsakej uri z gorkimi in mrzlimi jedili. Toči se: fino plzensko pivo in Culmbach-ovo črno pivo, najboljše dalmatinsko „Apolo d. Lissa“ in istrsko vino ter razna vina v boteljkah, vse po zmernih cenah.

Lastnik je slovan-dalmatinec. Govori se slovenski in hrvatski.

Naslanja se na geslo: „Svoji k svojim“ priporoča se slavnemu občinstvu slovenskemu in hrvatskemu za obilen obisk

Josip Serdarović,
lastnik.

nahaja se v bližini kolodvora južne železnice pristanišč, poštne in brzjavne urada ter je popolnoma obnovljen. Sobe elegantne vse v I. nadstr.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresnice, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste
od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente števil 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacijo.

TEODOR SLABANJA

srebrar

ulica Morelli 12 v **GORICI** ulica Morelli 12

priporoča prečastiti dnhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje **cerkvene posode in orodja. Staro blago** popravi, pozlati in posrebrja v ognju po najnižji ceni. Da si pa zamorejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in sreč. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deutsegasse 8.**

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“
za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—; (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škedenju pri gosp. Antonu Sancin (Drežak) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gaspersčič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovinci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V ednosti je moč!“

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od » 67.331.351-91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije določajo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.